

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Преплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге преплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

ПРАВИЛА

нездравим становима и локалима у којима се људи стално или привремено задржавају

Чланом 4-тим тач. 11-ом, — чланом 9-тим тач. 8-ом, и чл. 12-ти тач. 12-ом закона о уређењу санитарске струке и чувању народнога здравља, стављено је у дужност санитарско-полицијским властима, да истражују и отклањају све оно, што би било опасно по живот и здравље грађана.

Чланом 95-им тач. 5-ом закона о општинама дужност ова проширена је и на општинске судове.

Опазио сам, да ни санитарско-полицијске власти, ни општински судови ову важну дужност не испуњују са ревношћу и озбиљношћу, коју она по свему заслужује, а нарочито у погледу нездравих станова и јавних локала у опште, који врло често постају права легла болести и зараза.

Имајући ово у виду, а позвап дужношћу да се старам о здрављу српских грађана, на основу чл. 27-ог тач. 1-ве устројства централне државне Управе и чл. 33-ег тач. 1-ве закона о уређењу санитарске струке и чувању народнога здравља, прописујем ова

ПРАВИЛА

Чл. 1.

Обитавање у нездравим становима и локалима забрањује се како закупцима тако и самим сопственицима.

Чл. 2.

Исто тако забрањује се употреба нездравих локала за занатлијске и фабричке радионице било за привремено било за стално борављење људи.

Чл. 3.

Као нездрави станови, локали и радионице имају се сматрати све зграде, које су из хигијенских разлога штетне по живот и здравље становника, посетилаца и радника, то јест које су:

- а) влажне;
- б) мрачне;
- в) неаристуиачне довољној сунчаној светлости (бар два часа дневно);
- г) без непосредне везе са слободним ваздухом;
- д) тесне у толикој мери, да на једног обитавоца долази мање од 12 кубних метара запремине;
- ђ) под земљом (сутерени), ако им је ниво испод околног терена преко 1.50 м; а теме свода ниже 1.50 м., над тротоарем или нивоом дворишта, и
- е) у непосредној близини места, која проузрокују, смрад и задах, као што су мучнице и т. п.

Чл. 4.

Констатоване свега овога може бити само помоћу нарочите комисије, коју ће састављати: државни или општински лекар, један полицијски чиновник или члан месног општинског суда и један техничар по чл. 5. ових правила, где га има.

Чл. 5.

У окружним варошима на место полицијског чиновника у састав комисије улазиће месни државни инжењер, или његов заступник, а у Београду један члан грађевинског одбора у смислу чл. 5. грађевинског закона за варош Београд.

Чл. 6.

Чланове комисије бира месна државна или општинска власт, а њихове су дужности:

- а) да по позиву државне или општинске власти прегледају станове и локале, који су означени као нездрави, и
- б) да испитују и означају узроке штетности ових зграда по живот и здравље

њихових обитавалаца, и предлажу средства за њихово отклањање.

Чл. 7.

Прегледу комисијском подлеже:

- а). све данашње зграде за обитавање;
 - б). хотели, механе, кафане, разне продавнице и сви јавни локали у којима се људи ма у ком циљу скупљају и задржавају, као нпр. ашчине, млеканице, и т. д.
 - в). фабричке и занатлијске радионице, као и локали за обављање трговачких послова;
 - г). све зграде, које би се у будуће подигле за стално или привремено бављење људи у њима.
- Последње зграде не смеју се употребљавати, док их прегледна комисија не прегледа и не одобри њихову употребу.

Чл. 8.

Прегледи ови вршиће се по званичној дужности, а и на захтев сваког заинтересованог лица. У овом последњем случају заинтересовани, који нису сиромашног стања, плаћају члановима комисије (изузев полицијских чиновника) по 5 динара на име дијурне.

Чл. 9.

Мишљење комисије, односно њене већине, обавезно је како за власт тако и за сопственике прегледаних станова.

Чл. 10.

Ако комисија нађе да извесне зграде из хигијенских обзира треба оправити или преправити, надлежна власт наредиће сопственицима да ово изврше у року и на начин, који је комисија одредила. Рок овај не може бити дужи од годину дана. На случај непослушности, власт ће забранити даље обитавање или бављење у дотичним становима или локалима.

Чл. 11.

У становима, локалима и радионицама, за које комисија нађе, да су опасни по живот и здравље њихових обитавалаца, и да су за отклањање ове опасности потребне веће оправке, забраниће се одмах даље обитаване или бављење, све док се не изврши оно што је комисија предложила ради отклањања ове опасности.

Чл. 12.

Овако ће се исто поступити и у оним случајевима, кад комисија нађе да су извесни станови, локали или радионице по све опасни за живот и здравље, и да их с тога треба порушити, и на место њих друге подићи.

Чл. 13.

Све зграде у опште, у којима је једном забрањено обитаване или бављење, не смеју се, и по извршеној оправци, на ове циљеве употребљавати, док се поново комисијски не прегледају.

Ако се приликом овог прегледа утврди, да сопственици нису извршили све оно што им је наређено, поново ће се забранити обитаване и бављење у дотичним зградама; — у противном даће се допуштење за ово.

Чл. 14.

Према чл. 33-ем тач. 2-ој закона о уређењу санитарске струке и чувању народног здравља, кривице против ових правила казниће се до 30 дана затвора, или у новцу до 150 динара.

Чл. 15.

Жалбе против одлука власти, заснованим на одредбама ових правила, подносе се првопретпостављеној надзорној власти у року од 6 дана по саопштењу.

Чл. 16.

Правила ова ступају у живот и обавезну силу добијају од дана кад се обнародују у »Српским Новинама.«

СБр. 5777.

26. маја 1907. год.
у Београду.Министар
унутрашњих дела,

Стој. М. Протић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

Тек 1860, кад је пројект казненог законика био дефинитивно свршен, отпочео је изнова рад на пројекту кривичног поступка. По налогу кнеза Милоша од 5 јануара 1860 нов пројект израдио је Јован Филиповић, члан Касационог Суда, а прегледала га нарочита комисија у коју су били ушли: Андреја Стаменковић, савегник, Јеврем Грујић, помоћник попечитељства правосудија, Рајко Лешјанин, главни секретар Савета и Алекса Романовић, секретар Касационог Суда.³⁾ Овај пројект је израђен врло брзо, јер је жеља кнеза Милоша била, да се одмах после казненог законика, који је 29 марта 1860 стао на снагу, донесе и законик о кривичном поступку. Маја месеца пројект је био готов и представничество књажевско актом од 5 маја 1860 бр. 1265⁴⁾ по заповести кнеза Милоша пошље израђени пројект Савету с молбом, да се прегледање истог убрза. Савет је 13 маја исте године прегледао пројект и нашао, да треба образовати комисију, која ће га озбиљније прегледати. У ту комисију ушли су од стране Савета: Данило Стефановић, члан Савета, као председник, и Панта Јовановић први секретар Савета; од стране министарства правде ушли су: Ђорђе Д. Ценић, председник Апелационог Суда за кривична дела и Сава Шилић, потпредседник Апелационог Суда за грађанска дела; од стране министарства унутрашњих дела Јован Димитријевић, начелник округа београдског и Радивој Милојковић, столоначелник као деловођа.

Докле је Државни Савет, бирајући нарочиту комисију, мислио лагано и темељно проучавати поднети пројект, дотле је кнез Милош непрестано журио и тражио, да законик што пре буде потврђен, па макар и на брзу руку био прегледан. То се јасно види из његове преписке с Државним Саветом, која је и карактеристична и интересантна. Тако он већ 22 маја 1860 бр. 1029⁵⁾ пише овакав акт Савету: »Од неколико дана већ налази се пред Саветом пројект кривичног поступка. Ја желим, да закон овај што скорије на свет изиђе, и зато препоручујем Савету, да ми пројект исти на одобрење непретмено поднесе, пре него се на пут кренем, а мислим у име

Бога поћи за Бању Алексиначку у идућу среду«. На овај кнежев акт Савет је актом својим од 24 маја 1860⁶⁾ одговорио, да му је немогуће да у остављеном року изврши прегледање, јер је нашао у пројекту »у суштествености неке нецелисходности и према нашим околностима нека сасвим непрактична расположења«, те је стога потребно да га комисија прегледа, и чим она буде готова поднеће се кнезу. — Овакав се одговор кнезу Милошу није допао, те стога 9 јуна 1860 бр. 1156⁷⁾ пошље из Бање Савету овакав телеграм: »Препоручујем Савету да с места закључење своје учини сврх пројекта кривичног поступка, и да ми га сутра одмах штафетално овамо пошље«. Сутрадан одмах Савет, разуме се телеграфски одговори кнезу у истом смислу као што је учинио раније поменути актом од 24 маја с напоменом, да ће све силе напрегнути да комисија што пре готова буде. Овакав одговор кнез Милош је схватио као непослушност и истог дана, када је примио поменути телеграм од Савета, дакле 10 јуна 1860, пошље телеграфски следећу наредбу Савету, под бр. 1179⁸⁾: »Ја видим да није вајде Савету ништа говорити ни препоручивати. Он је научио да месеце и године пропушта док један пројект одобрим. С тога препоручујем му, да ми сутра одма по татарину пројект поступка кривичног пошље. Ја ћу један боље и пре исти прегледати и свршити него Савет са толико чланова своји«.

После овакве наредбе Савет је престао одговарати, него одмах сутрадан 11 јуна 1860 актом бр. 1179 пошље кнезу пројект с неким незнатним изменама учињеним у самом тексту. Кнез Милош је одиста за неколико дана био готов с прегледањем, јер је заступник кнежевског представничества, попечитељ иностраних дела, С. Протић актом од 18 јуна 1860 бр. 1639,⁹⁾ а по наредби кнеза Милоша, послао Савету пројект с примедбама с тим да Савет »изволи одма овај пројект по назначеним примедбама његове светлости поправити и напечатан у виду закона његовој светлости часпре на подпис поднети«. Савет је, према овоме, 19 јуна писао инспекторату правитељствујушче типографије, да одмах оштампа 100 примерака оригинала, а 3000 примерака »копија пројекта кривичног поступка«. — Наскора смрт кнеза Милоша обуставила је овај убрзани рад, који је требао за кратко време бити свршен.

Ово је био други пројект, који је с малим изменама остао онакав исти, како га је израдио Јован Филиповић, а рађен је по угледу на аустријски поступак од 1853 год. Ово је

³⁾ П. Савић, Теорија судских доказа 71 прим. 1.⁴⁾ Држ. Арх. Држ. Савет за 1860 год.⁵⁾ Држ. Арх. Држ. Савет за 1860 год.⁶⁾ Држ. Арх. Држ. Савет за 1860 год.⁷⁾ Држ. Арх. Држ. Савет за 1860 год.⁸⁾ Држ. Арх. Држ. Савет за 1860 год.⁹⁾ Држ. Арх. Држ. Савет за 1860 год.

универзално сбраћени превод аустријског поступка и само се тако може разумети да је од 5 јануара до маја месеца био пројект готов и од комисије прегледан. Поправљени и штампани пројект садржи у себи уводна правила и две части. У првој части се говори »о поступању при злочинствима и преступљењима«, а у другој »о иступљењима«; цео пројект међутим има 292 параграфа. О доказима се говори у глави XI а у §§-има 180—201, која је превод главе XI аустријског поступка од 1853 год. Према томе и пројект, као год и аустријски законик, усвојио је теорију законских принудних доказа и то негативну, што се види из §-а 182, нарочито његовог другог одељка, који је потпун превод §-а 260 аустријског поступка. Овај § 182 гласи онако исто, као што гласи § 12 доказних правила од 1863 год. који је раније наведен, и из кога се јасно познаје негативна теорија.

По ступању кнеза Михаила на владу, правитељство је закључило да се тај пројект, који је у први ма доста на брзу руку рађен, наново прегледа, како то вели тадашњи министар правде Ђ. Д. Ценић у свом акту од 19 октобра 1861 бр. 7380 упућеном Савету.¹⁰⁾ Но још крајем 1868 год., пошто је штампање било обустављено, министарство је општампаних 100 примерака послало судовима на примедбе. Прераду пројекта од 1860 год. извршио је Ђ. Д. Ценић као министар правде. Он у овом поменутом акту, шиљући прерађени пројект Савету на разматрање, вели, да је министарство поставило за основ стари пројект од 1860 а »сврх истога само примеченија правило, којима је печатани пројект или попуњавало или измењивало«. Веће поправке међутим чињене су на засебном акту, који садржи редом измењене и нове параграфе. И у поправљеном пројекту све одредбе о доказима остале су недирнуте. Ово је једини акт, који укратко у себи садржи мотиве за такав пројект. Ценић и сам у том акту признаје, да начела, заступљења у пројекту, нису савремена, и да се са гледишта науке не даду никако бранити, али да је с обзиром на наше прилике морао прибећи већ напуштеним начелима усвајајући опет мешовити систем, по коме главни претрес одговара новим начелима. — Наскоро за овим место Ценића дође за министра правде Р. Лешјанин, и Савет, почетком 1862 године, пошаље новом министру све оно што је добио од Ценића, т. ј. стари пројект и примедбе учињене на њ с тим да и нови министар учини своје примедбе, па онда све то да врати Савету на разматрање.¹¹⁾

(наставиће се)

Д-р Бож. В. Марновић.

О П Ш Т И Н А

(НАСТАВАК)

Овакав је, дакле, положај општинских писара, а хоће ли они увек успешно одговорити задатку, који им је намењен у друштву, то зависи од тога, како је обезбеђен овај ред људи и колико је интелектуално јак, да то учини.

Ми одмах изјављујемо, да је потребна јака интелигенција, па да се одговори свима оним дужностима, које су напред побројане, и које леже на општинским писарима, али одмах додајемо и то, да је први услов за ово: њихова сталност и обезбеђен живот породице.

Кад они не буду више остављени на милост и немилост кметова и иначе појединаца; кад лебац њихов и њихове деце

не зависи од његова пакосних људи, онда ће општински писари дати добре резултате и са овом спремом, коју данас имају.

Наравно, да овим не мислимо рећи, како они не би требали ништа више да учине за своје образовање, како би достојно заузимали овако важне положаје.

На против, ми налазимо, да они треба и дан и ноћ да раде, како би се издигли интелигенцијом изнад својих суграђана, те да се и на тај начин појача њихов углед код ових.

Ово последње лежи искључиво у њиховој вољи, па зато они треба да учине све што могу према средствима, којима располажу и местима у којима су.

Они треба да раде, а на држави лежи дужност да им положај обезбеди, и да створи потребне школе — курсеве — за њихово образовање и изучавање послова административне службе.

Кад се тако буде урадило што треба и с једне и с друге стране, онда ће, уверени смо, наше општине поћи другим путем, онда ће се осетити благотворни утицај општинских писара на наш укупни живот државни; онда ће се тек видети важност положаја, што га они заузимају у друштву.

Ми рекосмо своју реч и спасосмо душу своју, а на надлежнима је да по овоме ураде шта треба.

Ма да и сами налазимо, да се појединим закључцима што смо их учинили у овоме чланку, може данас оспорити апсолутна тачност, као што је н. пр. онај, да би писари и са спремом, коју данас имају, одговорили свима дужностима, кад би само били обезбеђени, ипак у главном остаје оно, што је тамо изнесено.

Без одлично спремних и обезбеђених општинских писара од његова појединих председника и кметова, општина ће пружати и даље бедну слику, коју је до сада пружала.

И претрпачност пословима, рекли смо, онемогућава, да се општина бави пословима, који јој по природи своје установе првенствено припадају.

Да би се приближно видела садашња дужност општинских власти, и величина послова које они обављају, ми ћемо то макар и непотпуно овде изнети.

Прво да побројимо оно, што им се као дужност јавља из самога закона о устројству општина.

Дакле, општински суд има по чл. 94. закона о општинама ове власти:

- 1, *Полицијску*, да одржава ред и безбедност;
- 2, *Самоуправну*, т. ј. да сам и договорно са одбором руководи општинским пословима и чува општинске интересе; да се стара о унапређењу општине и њених чланова у сваком погледу, а поглавито просветном, привредном, здравственом и моралном;

- 3, *Управну и извршну*, т. ј. да примењује и извршује законе и законске прописе;

- 4, *Судску власт*, у колико им је она специјалним законима дата;

а у грађанским споровима по глави I грађанског судског поступка; и

б у кривичним за иступна дела, по целој части трећој казненог закона и по полицијској уредби;

Имајући, овако, власт: полицијску, самоуправну, управну, извршну и судску, судови општински врше све оне послове, што су побројани у чл. 95 и 97. закона о општинама, а који по својој важности и многобројности заузимају скоро половину послова, који иначе у другим уређеним земљама, припадају државној управној власти.

¹⁰⁾ Држ. Арх. Држ. Савет 1861 год.

¹¹⁾ Држ. Арх. Држ. Савет 1863 год.

Ми их овде не набрајамо због тога, што су они у глав-
номе већ поменути у овоме напису приликом говора о по-
словима, које је општини одредио закон од 1866. године, али
ћемо изнети послове, које општине раде по другим законима.

Тако:

а, по § 20 и 132. кр. суд. поступка, оне су истражне
влести;

б, по закону о уређењу Главне Контроле, у вези са за-
коном о општинама, оне су рачунске установе, јер прибирају
своје приходе и врше издатке по буџету;

в, по закону о непосредном порезу оне су финансијске
власти, јер са државним властима суделују у разрезу пореза
и прављењу распореда, и врше наплату ових државних при-
хода за државни рачун; и

г, или имају главну улогу у извршењу, или само по-
једине дужности по овим законима: о местима; о окружним,
среским и општинским буџетима; о накнади штете за злона-
мерне палеvine и намерно поништавање туђих ствари; о ме-
ханама и кафанама; по уредби о касапницама; по уредби о
исељавању ван вароши и села; по закону о условном отпу-
штању криваца; по закону о избору народних посланика;
по уредби о издавању заграничних пасоша; по закону о про-
даји стоке; по закону о мангунима; по уредби о Циганима;
по уредби о општ. приходима; по закону о водама; по за-
кону о сувоземним јавним друмовима; о експроприацији; по
закону о поштама, где имају огромне дужности вршећи
општинску пошту; по закону о устројству војске, спремајући
потребан материјал за регрутацију и вршећи разне наредбе око
сазива у вежбе и на случај мобилизације; по зак. о пороти
(чл. 24); по закону о старатељству, са огромним дужностима
које потичу из правила о неспорним делима око пописа имо-
вине умрлих и друго; по закону о панађурима; по закону о
метарским мерама; по закону о општинској мерини; по пра-
вилима о унапређењу виноградарства; по закону о шумама са
правом извиђаја и суђења за све иступне кривице у општин-
ским и приватним шумама; по закону о унапређењу сточар-
ства, воћарства и закону о заштити од штеточиних животиња
и биљака, по којима њој припада главна улога и иницијатива
за успешне резултате, који се очекују од доношења ових за-

кона; по закону о лову; по закону о риболову; по закону
о чувању пољског имања, где има улогу судске власти како
по кривицама тако и по грађанском делу; по закону о др-
жавној статистици; по закону о попису становништва и имо-
вине; по закону о општинским кошевима; по уредби о за-
хватини општинских добара; по царинском закону (чл. 156);
по закону о таксама; по закону о црквеним властима источно
православне цркве; по закону о народним школама; по за-
кону о јавној безбедности; по закону о уређењу санитарске
струке и чувању народнога здравља; по закону о заштити од
сточних зараза у опште; по закону о заштити од говеђе куге;
по закону о накнади штете пострадалима од града; по за-
кону о осигурању стоке, и по многим још законима, и за-
конским прописима, чије би набрајање било сувишно.

Од ових поменутих закона, многи, а нарочито они са-
нитетски, налажу општинама тако огромне дужности и по-
слове, да је само то довољно, па да општине, овакве какве
су, не стигну и то да сврше, а камо ли све оно остало, што
треба.

И код општина, где би по интелигенцији часника ови
задржавали прву улогу за себе, и код оних, где због непис-
мености председника и кметова све послове носи на својим
леђима и за њих одговара сам општински писар, много пута
се не зна, који ће се посао пре узети у рад имајући пред
очима њихову хитност и важност.

Тако, много пута пореско одељење наређује да му пи-
сар дође ради састава и преписа распореда или склопа по-
реских рачуна.

У то исто доба пуковска команда зове ради преписа или
провере спискова војних обвезника, а полицијска, опет, власт,
ради распореда кулука за оправку старих или прављење нових
државних и стратегијских друмова, или за какву потеру на
хајдуке; састав бирачких спискова и т. д.

Сви ови послови много пута подједнако су хитни и важни;
за све њих одређен је рок и везани су за извесно време.

(наставиће се)

Димитрије С. Калајић.

СУДСКЕ ИСТРАГЕ И ПОЛИЦИЈА

као нарочита наука

(наставка)

Отисци прстију, руку и зуба. Врло су
чести случаји, у којима органи сигурно-
сти, прегледајући место извршеног зло-
чина, нађу на стаклу, хартији, књизи и т. д.
врло јасне отиске врхова прстију, које је
злочинац оставио. Отисци ови најдраго-
ценији су трагови за даљу истрагу, и
с тога су, сасвим тачно, назвати *поги-
сима* оних, који су их оставили.

Ако се пажљиво посматра меснати део
последњих фаланга (врхова) прстију, уо-
чиће се врло лако, да је овај део препо-
кривен веома компликованим нацртима.
То су *папиларне линије*, чији правац и
распоред дају импресију веома финог и
компликованог цртежа. Скуп ових линија
различитог облика и правца — *њихова
мрежа* — варира не само према разним
личностима, већ и према прстима једне
исте руке. Поред овога, свака мрежа по-

казује гранање, пресеке и сједињења па-
пиларних линија, као и много других
детала, који су само њој својствени, што
другим речима значи: да се свака *мрежа
папиларних линија* одликује засебним —
индивидуалним — *нацртом*.

На овом принципу и почива свеколика
важност отисака прстију, који у ствари
нису ништа друго до *оригинални печати*
њихових твораца за све оне, који умеју да
читају, аналишу и пореде нађене отиске.

Као год што нема два листа потпуно
једнака, тако исто немогуће је наћи и
два идентична отиска прстију. Разновр-
ност нацрта папиларних линија беско-
начна је, и за свако лице друкчија. На
овај начин свако лице притежава нароч-
ити лични печат, који се никад не може
помешати са печатима других лица.

Друга особина нацрта папиларних ли-
нија у томе је што су *стали*, т. ј. што
се код једне исте личности не мењају од
рођења па до смрти. Са доба старости
мења се само њихова дименсија, али сваки
детал, свака грана, сваки пресек и т. д.
остају непроменљиви, што доказују по-

сведневни случаји у одељењима за иден-
тификацију. Окривљени се, дакле, никад
не може бранити променом својих оти-
сака прстију.

* * *

На који се начин упоређују међу со-
бом отисци прстију, у циљу утврђивања
њихове идентичности или неидентичности?

Изгледа, на први поглед, да је ово упо-
ређење готово немогуће. Нацрти, које обра-
зују папиларне линије, тако су фини и ком-
пликовани, да њихова анализа, чак и по-
моћу лупе, представља огромне тешкоће
за лаике у овим стварима.

Сасвим је друга ствар, кад је реч о
личностима које умеју да читају ове на-
црте, и да у њима открију главне ли-
није, карактеристичне тачке и разне осо-
бености. Чак и у овим случајевима, кад
отисци нису увеличани помоћу фотогра-
фисања, њихово упоређење просто је и
лако за ове личности. Једина тешкоћа,
која и за њих може наступити, потиче из
нејасности отиска, али се и ова тешкоћа
лако отклања фотографисањем и увелича-
вањем нађеног отиска.

Постоје више начина за узимање — добијање — отисака прстију, али је међу њима најсавршенији и најлакши онај, који се данас употребљује у Јужној Америци.

Пошто се мермерна, бакарна или цинкана плоча превуче танким слојем црног мастила (мастило за штампање или литографисање), и помоћу нарочитог малог ваљка удеси да овај слој буде свуда једне

буду увеличани у истој мери.

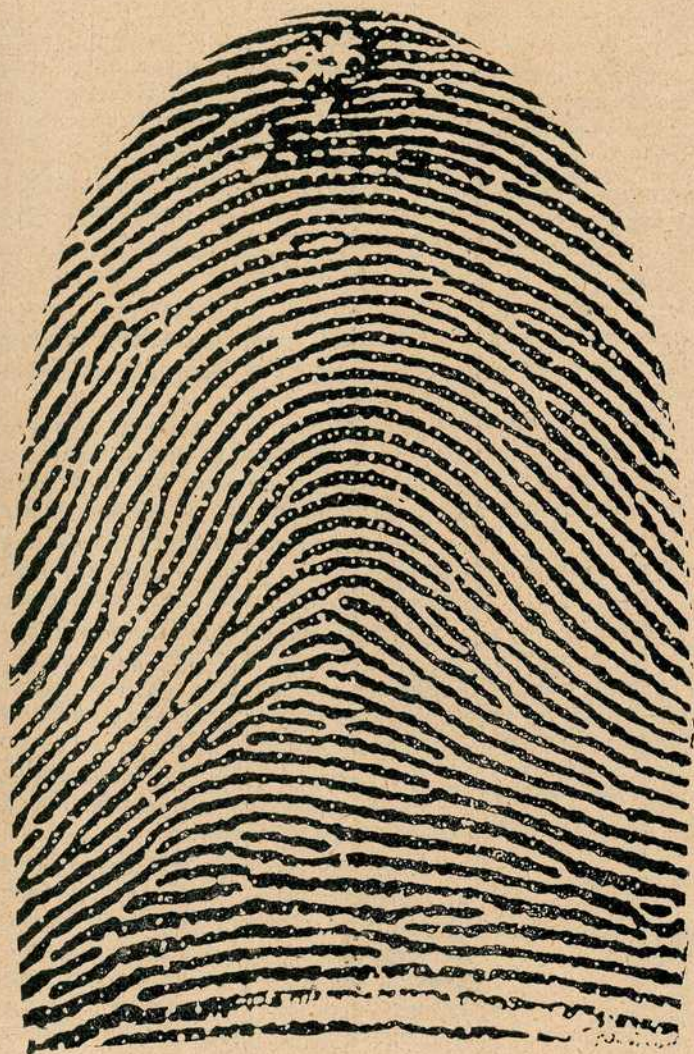
Приликом испитивања двају отисака, потребно је испитати и поредити:

1. *Ошти облик нацрта;*
2. *Главне линије;*
3. *Број бразда;*
4. *Карактеристичне тачке, и*
5. *Случајне особености и аномалије.*

Према општем облику својих нацрта,

То је питање расправљено и у јавности. Једни су писци износили разлоге и доказивали, да се и електрична струја може украси онако исто, као и свака друга ствар. Други су опет тврдили противно, да електрична струја не може бити предмет крађе, за то, што она није телесна ствар.

Дискусија о томе прекинута је изме-

(Сл. 4.)

(Сл. 5.)

исте дебљине, наређује се личности, чији се отисци узимљу, да обе своје руке — шаке — опере прво у млакој и сапуњавој води, а по овоме у води која садржи 4—5% сирћетне киселине.

Одмах за овим прсти се, почињући од палца десне руке, својим крајњим фалангама (делови прстију између последњих зглобова и врхова), а страном која сачињава судланицу, полажу на плочу, мастилом превучену, али тако да се мастило подједнако упије у цео простор између ивице нокта, врха прста и линије која дели последњу од претпоследње фаланге. Ово је најглавнији посао, после кога још остаје, да се обојени прст притисне полако и пажљиво на бели, сатинирани картон, а у рубрику која му одговара. На овај начин добиће се јасни отисци врхова прстију који се, у циљу упоређења са отисцима нађеним на лицу места, увеличавају помоћу фотографисања. Само треба пазити, да и једни и други отисци

сви отисци прстију могу се поделити у четири главне категорије.

Прва категорија обухвата све оне отиске, чији нацрти имају облик лукова, и чије полукружне папиларне линије, са издубљеношћу на доле, полазе с једне стране прста а губе се на другој (сл. 4.).

У другу категорију увршћени су сви они отисци, чије концентричне и криве линије иду с десна у лево, и који имају један мали троугао на десној страни (сл. 5.). (поставиће се)

Д. Ђ. Алимпић.

НЕЈЕДНАКО МИШЉЕЊЕ ВИШИХ СУДОВА

о томе, треба ли варалице за дело из § 253 а. крив. зак. — трошење електричне струје на варљив начин — осудити и на губитак грађанске части.

Пре закона од 13. маја 1902. године наши судови сматрали су, да електрична струја не може бити предмет крађе.

нама и допунама §§ 221 б. и 253 а. казн. зак. од 13. маја 1902. г. по којима електрична струја може бити предмет крађе и преваре. У § 221. б. казн. зак. прописано је: „Као крађа сматра се и то, кад ко туђу електричну струју одводи из туђега притежања, у намери да је противзакано себи присвоји.“ — Казна је, затвор до годину дана, или новчана казна до 1000 динара.

У § 253. а. казн. зак. прописано је: „Као варалица сматра се и онај, који на штету другога, у намери да себи користи, на варљив начин одводи туђу електричну струју, која је његову руковању или потрошци поверена“, — и казниће се затвором до годину дана, или новчано до 1000 динара.

Али, после ступања у живот тих измена и допуна, — појавил се друго питање, а то је: треба ли кривца поред казне за превару из § 253. а. казн. зак. осудити и на губитак грађанске части, јер је у § 252. казн. зак. прописано, да ће се

www.unilib.rs
 пресаре увек казнити и губитком грађанске части.

И о томе питању наши судови не мисле једнако, и доносе сасвим супротне пресуде. То ће се видети из два истоветна случаја преваре из § 253. а. к. зн. зак. који су код виших суда неједнако расправљени.

Првостепени суд вар. Београда, својом пресудом од 11. нов. 1905. год. Бр. 29610, казнио је П. . . . Н. кафеџију, за то што је на варљив начин трошио електричну струју, са 100 дин. али га није осудио и на губитак грађанске части.

Апелациони суд преиначио је ту пресуду са ових разлога:

„За дела преваре, квалификације, величине и врсте казне прописане су у §§ 251. и 252. крив. зак. и по овим законим прописима, преваре се увек казне и губитком грађанске части. А према овоме, кад су ова дела одвођење електричне струје, увршења у ред превара, морају за собом повлачити све оне казне, којима се превара казни, јер ова дела из § 253. а. к. зн. зак. по својој суштини, и нису друго ништа, до дела преваре, а једина им је разлика, што се у погледу главне казне блаже казне. За ово Апелац. суду служи као доказ и то, што се и дело из § 253. а. кр. зак. има узети као одељак § 253. кр. зак. — Да пак законодавац није хтео и ово дело казнити губитком грађанске части, он би то изрично наредио.“

Апелац. суд својом пресудом од 2. новембра 1905. год. Бр. 4760, поред казне, осудио је туженога Петра да изгуби и грађанску част за годину дана.

Ту пресуду оснажио је Касациони Суд својим решењем од 27. јануара 1906. г. Бр. 128. (II одељ.).

У другом истоветном случају, а по кривици А. . . . Н. кафеџије, првостепени суд за вар. Београд пресудом од 26. августа 1906. год. Бр. 29409, казнио је оптуженог за превару из § 253. а. к. зн. зак. на 150 дин. новчане казне, и осудио га да изгуби грађанску част, за годину дана.

Апелациони суд својом пресудом од 15. септембра 1906. год. № 3367, преиначио је ту пресуду првостепеног суда и осудио оптуженог за дело из § 253 а. к. зн. зак. на 150 дин. новчане казне, а ослободио га од осуде на губитак грађанске части, — јер је нашао:

„. . . . само је првостепени суд погрешно што је оптуженога осудио и на губитак грађанске части, на узредну казну, кад та узредна казна није изречно предвиђена код овог дела, за које оптужени одговара. По § 38. крив. зак. услов је за њену примену тај, да се у сваком посебном случају код сваког кривичног дела које за собом повлачи ту узредну казну мора изречно предвидети та казна.“

И ову пресуду Апелационог суда оснажио је Касациони суд 25. јануара 1907. год. Бр. 484. (II одељење).

Последице овако супротног расправљања истоветног случаја, у вишим судовима, та је, да се поред јасног закона који наређује да ће се казнити као ва-

ралица и онај који на варљив начин одводи и троши туђу електричну струју, — не зна да ли и тога варалицу треба осудити на губитак грађанске части, — као и остале варалице.

Кад првостепени суд, осуђујући кривца за превару из § 253. а. к. зн. зак. не осуди и на губитак грађанске части, Апелац. суд налази да је то погрешно, па сам осуђује кривца на губитак грађ. части.

А кад првостепени суд, поред главне осуде, осуди кривца и на губитак грађанске части, — онда Апелац. суд налази да је то погрешка, — и ослобођава оптуженога од осуде на губитак грађанске части.

У првом случају Апелациони суд наводи за разлог: „да законодавац није хтео и ово дело казнити губитком грађанске части, он би то изречно наредио.“

У другом случају, разлог му је тај, што та узредна казна, губитак грађ. части није изречно предвиђена код овог дела, за које оптужени одговара.

Касациони суд оснажио је и једну и другу пресуду Апелационог суда, — по којима варалицу из § 253. а. к. зн. зак. и треба и не треба осудити на губитак грађанске части.

И сад је првостепени суд у недоумици и не зна како да поступи.

Како је по чл. 36. устројства Касац. суда, главни задатак највишег суда да мотри, да се закони употребљују у оном смислу у ком гласе и једнообразно, — било би од велике користи, кад би општа седница Касационог Суда донела начелну одлуку о томе, да ли кривце за дела из § 253 а. к. зн. зак. треба осудити на губитак грађ. части, или не. —

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Суд општине александровачке, актом својим од 17. маја ове год. Бр. 3155, пита:

„Крађа стално засађене винове лозе, на американској подлози, кад је вредност испод 40 динара, да ли се сматра као проста или опасна крађа, и да ли се казни по § 222. тачке 3. и 5, или по § 391. кривичног закона.“

Моли се уредништво за што скорије објашњење.“

— На ово питање одговарамо:

Крађа винове лозе у вредности до 39-60 динара (толико чине 200 гроша чаршијских кад се претворе у динаре са претварачем 19-8) долази у ред иступних крађа, које се казне по § 391. кривичног закона.

Ово је, питање, у осталом објашњено и у броју 8. „Полицијског Гласника“ од 1906. године, под IV и кад се оно и сада покреће, значи да особље општине александровачке и не прати оно, што у листу излази, него се обраћа само онда, кад њему што треба да зна.

II.

Суд општине лужанске, актом својим од 1. марта ове године Бр. 515, пита:

„Моли се уредништво за објашњење: може ли општински суд да изврши наплату казне од родитеља оне деце, која изврше пољску крађу у намери да то кући однесу, или у осталом и за ма какву кривицу?“

— На ово питања одговарамо:

Од родитеља и из имовине ових, не може се наплаћивати казна и накнада штете за кривице, које учине њихова деца све дотле, докле изречно пресудом не би били осуђени родитељи.

Шта се од њих може наплатити, прописано је у § 325. кривичног судског поступка.

III.

Благајна суда општине породинске, актом својим од 3. марта ове год. Бр. 679, пита:

„По буџету ово општинском за прошлу годину, предвиђено је на име плате: председнику општине 50, члановима по 30 а благајнику по 40 динара месечно.“

По овогодишњем буџету, који још није одобрен, плата и председнику и осталима смањена је са по 10 динара месечно.

Наредбом председника општинског суда од 23. фебр. Бр. 609, наређено је благајни, да именованом особљу изда плату за месеце: јануар и фебруар, по прошло-годишњем буџету.

Председник се у овој наредби позива на чл. 6. закона о окружним, среским и општинским буџетима.

Како је ова наредба председникова, као наредбодавца, обвезна за благајну, благајна је учинила овај издатак, али моли уредништво за обавештење: да ли је овакав рад председника и благајнице законит, и да се овај издати вишак преко буџета за ову годину, неће ставити на терет као издатак преко буџета?“

— На ово питање одговарамо:

По чл. 6. закона о окружним, среским и општинским буџетима, докле год се нов буџет не одобри, важи стари буџет и по њему се чине издатци у по једној два-наестини.

Према томе, наредба је председникова и правилна и законита, и не може се доћи ни до какве одговорности, само треба поменути наредбу о издавању плате прикључити рачунима на крају године, те да Гл. Контрола, при прегледу ових, буде обавештена од куда је ова разлика.

Ако одређени кредит на плату не би био довољан до краја године, треба тражити накнадни у смислу чл. 10. поменутога закона.

IV.

Суд општине језерске у срезу деспотовачком, актом својим од 3. марта ове године Бр. 251, пита:

Неколико грађана из општине жидиљске, имају непокретног имања у овој општини.

Један грађанин ове општине купио је нека од ових имања.

Како му продајци нису хтели издати тапију на купљено имање по погодби, он их је тужио општини жидиљској, пошто је вредност имања испод 100 динара, те је за распоред надлежан општински суд, и тражио да их суд пресудом нагна на издање тапије, или да пресуда замени ове.

Суд општине жидиљске узео је у поступак овај спор, налазећи да је он надлежан, без обзира на то, што је оспорено имање у овој општини.

Како у току спора мора доћи до премера имања, нарочито за само убаштињавање, ако тужилац добије спор, то овај суд налази, да је купац погрешно подигао тужбу код општине жидиљске, и да је ова погрешно узела у поступак.

Моли се уредништво, да по овоме изнесе своје мишљење.

— На ово питање одговарамо:

По § 7. и 8. грађ. суд. поступка, надлежност се судова одређује: по месту борављења; по месту у коме је опарничена ствар или по месту уговореног извршења посла.

По овим наређењима а аналогно § 34. и 49. поменутога закона, спор о коме је реч, може судити и суд општине жидиљске, кад ни један од парничара не протествује против тога.

У колико би њему за пресуђење спора био потребан премер оспореног имања, он ће то тражити од тога суда, по основи узајамности, и суд ће му премер послати.

Само, пак, убаштињење, имао би да изврши, на основу извршне пресуде, суд општине језерске, пошто је земљиште у његовом атару.

V.

Суд општине браничевске, актом својим од 11. марта ове год. Бр. 353, пита:

„У овој општини има општинске утрине на 350 хектара, и сва је ова земља згодна за обрађивање.

Од пре 20 па и 30 година, многи су од ове утрине захватили поједине делове, па то засадили воћњацима, виноградима а неки чак и зграде подигли.

У овоме захватању није их до сада нико узнемиравао, из разних узрока.

Садашњој општинској управи, која је на положају од 21. августа прошле године, дате су многе тужбе против ових захватача, и она је решена да ова заузећа спречи и до сада заузето земљиште врати општини.

У то име, она је у буџет ове године унела 1000 динара за убаштињење општинских добара, али кад је приступила овоме послу, наишла је на огромне тешкоће, јер нико неће да врати заузето земљиште на ма главу изгубио, а овако разграбљеног земљишта има преко 50 хектара.

Моли се уредништво за упут: како се може у овој ствари помоћи и вратити општини заузето земљиште?“

— На ово питање одговарамо:

У свима оним случајевима, где од заузећа није протекло више од 3 месеца, општински суд ће, на тужбу општинског пуномоћника, узети дотична лица на одговор по § 375. а. кривичнога закона и казнити, а имање одузети.

У оним случајима, где је од заузећа прошло више од три месеца, те је тако кривица застарела по § 396. кривич. закона, а заузето имање не вреди више од 100 динара, ту ће општински пуномоћник подизати тужбу код општинског суда и тражити повраћај земљишта, и ако се пресудом утврди право општине, она ће извршењем пресуде одузети дотично земљиште.“

У оним, пак, случајевима, где заузето земљиште вреди више од 100 динара, општински пуномоћник подизаће тужбу код надлежног првост. суда, и по пресуди овога одузимаће се земљиште од захватача.

Истрајним радом на овоме успеће се, да се разграбљена утринна врати општини.

VI.

Један општински суд, чије се име не може прочитати из печата општинског јер је замрљан, а у коме је деловођа Бор. В. Станковић, учинио је питање:

„1. може ли општински одбор својим решењем одбити свакога молиоца, за кога нађе (по своме нахођењу) да га не треба примити за члана општине, ма да он има од своје пређашње општине уверење о добром владању, или сме одбити само она лица, која долазе без уверења или са уверењем о рђавом владању;

2. шта би се имало радити са оним лицима, која не буду примљена за члана општине, а они су, међутим, пре тога већ купили кућу и друго имање у овој општини и ту се настанили, управо смеју ли се они протерати натраг у општину из које су дошли и којим начином, и

3. сме ли суд протерати оне Цигане, који су пре извесног времена као скитачи дошли у ову општину и на утрини направили земунце без ичијег одобрења, нити су пореске главе ове општине, а имају свога занимања?“

— На ово питање одговарамо:

На питање под 1. и 2. исцрпно је одговорено у бр. 16 нашега листа од ове године.

Да су деловођа и часници општине, који сада ово питање чине, пажљиво читали наш лист, они не би сада чинили овај излишан посао.

Нека, дакле пажљиво прочитају наш одговор на питање општине кривовирске под II у поменутом броју, па ће отуда видети како поједини улазе у чланство и шта се може и сме радити према онима, који нису чланови општине а живе у њој.

Што се тиче питања под 3. на њега ће наћи одговора у наређењима и списима, штампаним у Полицијском Зборнику на страни 338—351.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

УХВАЋЕН

Владимир Јанковић, одбегли осуђеник пожаревачког казненога завода, чију смо фотографију и потерницу изнели у прошлом броју нашег листа, ухваћен је, те је према томе престала потреба за даљим његовим тражењем.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Маћеха убица. — 17. пр. м-ца по подне, око 2 сата, пронесе се глас по Ужицу да је Милица, жена Петра Алексића, кафеџије ова, код „Абаџије“ заклала своју 16-годишњу насторку.“

Извештена о овоме догађају, последна власт начелства окр. ужичког изашла је одмах на место учињеног дела ради увиђаја и претходне истраге.

Кафана звана „Абаџија“, коју држи под закуп, од пре пет година Петар Алексић, кафеџија ова, налази се на крају вароши Ужица, лево од старог пута, који води из Ужица за Пожегу и опкољена је већом баштом.

Леш покојне Данице, старе око 16 година, нађен је у башти, пред кафаном, опружен по трави полеђушке, главом окренут на источној а ногама ка западној страни; испод главе убијене био је један јастук, а више убијене стајао је њен отац Петар и нарицао: „Јао Дапо што те уби кривица.“

На прагу кафанском нађено је 10—15 каљница свеже крви; од прага кафанског па до места где је леш лежао нађене су још на шест места мање локвице крви, а на три места од самог леша нађена је велика локва крви.

Спољним прегледом леша нађено је: да је Даница ударена ножем у десну страну прсију, посред сисе, што је доцније и секцијом утврђено, као и да је од добивене повреде одмах умрла.

На питање: ко уби Даницу — Петар, отац убијене, каза да је то учинила његова жена Милица, а маћеха Даничина, због тога што је из раније мрзела Даницу, али да он, лично није видео, да је Милица ударила Даницу ножем, пошто је дело убиства извршено у кафани, у ком је времену он седео пред кафаном у трему окренут леђима кафанским вратима, али како тада никога другог није било у кафани, сем Милице и Данице, где је Даница на позив његове жене отишла, то тужи за ово убиство своју жену.

Окривљена Милица, жена Петрова, нађена је у соби до кафане сва уплакана и веома узбуђена, тако да у прво време није могла на постављена питања ништа одговорити.

Приликом вршеног претреса у цели проналаска оруђа са којим је дело извршено, нађен је у кафани на келнерају један велики кухински нож са црном дрвеном дршком, завијен у једну прљаву ципну мараму, са сечивом дугачким 17 см., а широким за 3 см.

На сечиву ножа опажени су трагови од крви, а тако исто и на марами, у коју је нож био увијен.

Претресом хаљина и осталих ствари окрив. Милице нађено је у ципу једне њене хаљине

једно писмо љубавне садржине, упућено њој, без потписа, исписано леним и чистим мушким рукописом.

Пошто се окривљена прибала и умирила на поновно питање, да ли је она, како и са којих разлога, убила своју пасторку Даницу — Милица је одговорила: «да она то дело није учинила већ њен муж Петар, и то нехотично, јер се тога дана за време ручка, са њом по-свађао и потегао ножем у намери да њу удари, па у место ње ударио је нехотично своју кћер, која се умешала између њих да их развади.

Према оваквим сасвим супротним изјавама оца и маћехе убијене, а како у времену када је дело извршено никог другог није било у кафани где је дело учињено, последна власт ставила је под крив. истрагу и у притвор Петра и Милицу за дело хотич. убиства, без преду-мишљаја, казнимо по §-у 156. крив. закона.

положио на траву у близини, где је одмах и издапула, и да је окрив. Милица, у том време-мену била сама у кафани са Даницом, која је тамо на њен позив и отишла.

Ухваћена на овај начин у лажној одбрани и неистинитом терећењу свога мужа, окривљена Милица 13. овог месеца, признала је, да је она сама, нехотично, у свађи и рвању са својим мужем Петром, ударила ножем и убила Даницу, која се била умешала да их развади.

Према оваквом стању ствари одмах је прекинута крив. истрага према Петру, и овај је пуштен у слободу, а према Милице истрага је настављена да би се утврдило да ли овде стоји дело хотичног убиства са предумишљајем или не.

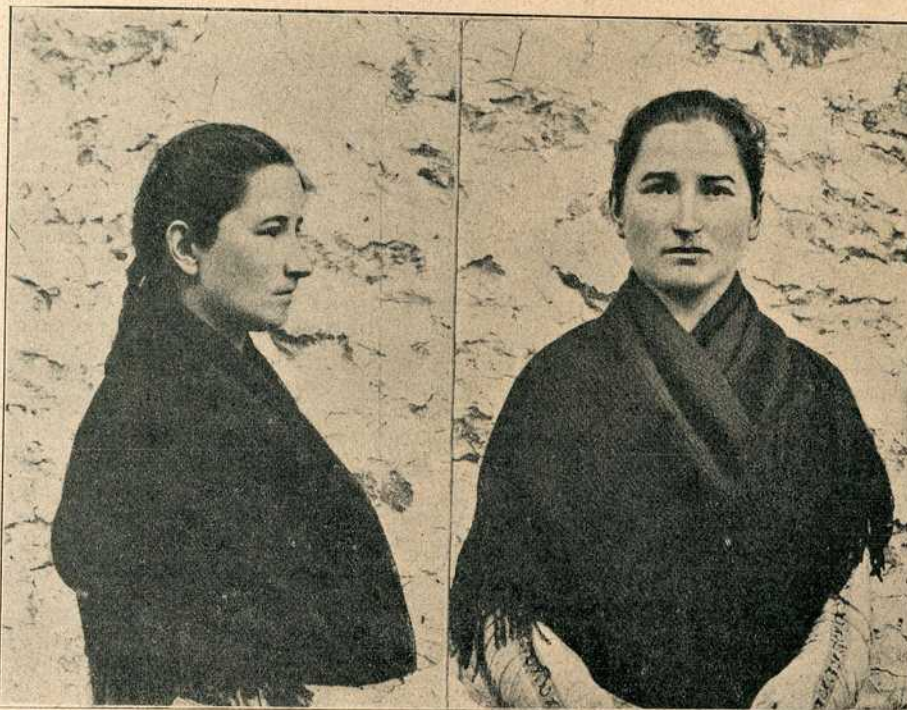
Отац убијене Данице Петар, стар је 45 година, по други пут се оженио пре девет година са окрив. Милицом, онда 16-годишњом девојком, са којом је у браку имао двоје деце

Бр. 24010. Душан је стар 14 година, средњег раста, у лицу негав, дугуљастих образа, црних великих очију, на уснама има белегу од убоја; од одела имао је на себи бео капут и панталоне, на глави качкету, а на ногама ципеле на дугмета. Пронађеног треба спровести Управи града Београда.

Војислава Трифуновића, бив. шегрта код Ранка Поповића, сладоленије оvd., окривљеног због крађе, тражи кварт савамалски актом Бр. 6840. Војислав је стар 18 година, средњег раста, у лицу плав. Пронађеног треба спровести поменутом кварту.

ПОТЕРЕ

Данило Рикзински, благајник шећерне фабрике у Њивани, побегао је 2. маја тек. год. са 180.000 рубаља друштвеног новца. Бегунац је стар 40. год. али изгледа млађи, раста је повећег, плав, брије се, у лицу је мршав, има плаве бркове; на левој страни браде има две брадавице; пре две године сломио је једну ногу. У друштву Даниловом налази се и његов син Миекзислае, стар 17 год. плав, високог стаса и великог носа. На молбу кијевске полиције износимо фотографију Данилову и обраћамо пажњу свима нашим, а нарочито погра-

У току даље истраге по овом делу пала је сумња на окривљену Милицу да је она сама убила Даницу, зато што је Милица стајала у недозвољеним љубавним односима са разним лицима, па јој је Даница у томе сметала, што је и Петар, муж окривљене, сазнао од саме Данице, на неколико дана пре овог убиства, када му је ова саопштила садржину једног љубавног писма од извесног лица, које је нашла у цепу од хаљине своје маћехе, на пошто је ово прочитала оставила га тамо где га је и нашла. С тога је извршен накнадни претрес у стану окрив. Петра и Милице, па је том приликом, у подруму, под кафаном, у сулундару једне старе фуруне, нађено још 12 љубазних писама, упућених окривљеној Милице од разних лица, која ће бити од неочењене важности за констатовање правог узрока извршеном злочину.

Даљом истрагом по овом делу, исказима сведока, утврђено је: да је окривљени Петар, у времену када је убиство извршено, седео пред кафаном, а под тремом где је и ручао, окренут леђима кафанским вратима, одакле је изашла пок. Даница сва крвава и могла само узвикнути «куку оцо», и да је Петар на овај узвик, скочио са столице, Даницу прихватио,

која су рано помрла, а у кући код себе држао је своју ћерку из првог брака пок. Даницу.

Изгледа да је овако неприродан брак, услед велике разлике у годинама старости између Петра и Милице, имао за последицу рђав живот свађу и тучу у кући, па напослетку и овај злочин.

21. маја 1907. год.

Ужице.

М. А. П.

ТРАЖЕ СЕ

Вујицу Ибишевића и Јулку — Драгињу, жену Лазе Меметовића, циганина из Жуковаца, окривљене због кријумчарења тражи начелник среза бањског актом Бр. 8651. Лични опис њихов непознат је. Пронађене треба спровести поменутом начелнику.

Душана Јовановића, бив. шлосерског шегрта, који је пре месец дана отумарао из Београда, тражи Управа града Београда актом

ничним властима на његову појаву. На случај проналаска треба га ухватити, претрести и о резултату одмах известити министарство унутрашњих дела. Оштећено друштво обећава 10.000. марака награде ономе који бегуница ухвати.

Крађа стоке. Ноћу између 25. и 26. пр. м-на непознати крадљивац украо је са наше једног коња Ланадјту Јовановићу, земљод. из Речице. Коњ је млаке зеленкасте, матор 8 година. Делеша начелника среза кључког Бр. 4893.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову покрађу.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА